

— ἄλατος συῶ ἐλαίῳ βιτειολίῳ.	1 : 154
Συῶ τιταῖῳ ἄλατος ἀμμωνιακῆ.	0 : 952
— περεβινθίνης.	0 : 874
— ταρτάρου.	1 : 073
— οἶνε κεκαθαρισμένον.	0 : 866
Πνεῦμα βίβλιοις.	1 : 230
Οἶνος ἐρυθρός bontacy.	0 : 993
— βεργενδικός.	0 : 953
— καναρινίσιος.	1 : 033

Διαφερέσας δὲ ἔσαι κατιδεῖν τὰς κατ' εἶδος βαρύτητας τῆς τε θερρῶν καὶ τῆς ὑγρῶν σωμάτων, θερρῆς τε καὶ χειμῶνος. καὶ γὰρ θερρῆς τῆ ἀφ' ἡλίου θερμότητι τὰ πάντα μαρῆται, χειμῶνος δὲ τῆ φύχει πυκνοῦται ἐδέγε ἐπίσης ἅπαντα μεταβάλλει, ἀλλὰ τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δὲ ἥττον.

Οὕτως οὐκ παραβαλλομένη ἐπιγιγνώσκειται τῶν κατ' εἶδος σωμάτων ἢ σχετικὴ βαρύτης πρὸς τὸ ὕδωρ, καὶ πρὸς ἀλλήλα. ἔ γὰρ ἀπολύτως γνωστὴ ἡμῖν ἔτε αὐτῆς, ἔτε τῆς στοιχείων, ὅς ὢν ταῦτα, ὅση ἐκάστω, ἢ ὀλικῶς, ἢ κατὰ μέρος, οὐδ' αὖ λάβοι τις μέρος στοιχείου ἀκρατον. πάντα δὲ μέμικται, καὶ ἐκ τῶ πλεονάζοντος χαρακτηρίζεται ἕκαστον. εἰ δὲ καίπερ τὸ καθαρόν, ἡμῖν μέντοι ἀληπτον. καὶ γὰρ λόγῳ μὲν ἐγνώκαμεν τὰς ὅρας βαρύτητας καὶ κερφότητος, αἰσθήσει δὲ καὶ πείρῃ, εἰ κατὰ τὰ ἀντίθετα τῆς θερμότητος καθαροῦ τὰ στοιχεία, μαρῆν ἐκ ἔχομεν. ἀλλ' ὡσπερ τὸ συνεχὲς ποσόν διὰ συνεχῆς καταμετρημένον, οὕτω καὶ τὴν βαρύτητα καὶ κερφότητα διὰ βαρύτητας καὶ

κούφότητος διαγινώσκωμεν κὲ δρίζομεν. Ἐλαθον ἄρα
 οἱ τὴν χειρικὴν βαρύτητα, ἢν τινα ἐν τοῖς προὔπτοις
 ἐγνώκαμεν, ἐπὶ τὴν ἀπόλυτον μεταγαγόντες, καὶ
 ταύτῃ ἀπλῶς πᾶσι τοῖς σώμασι προσαπονεύσαντες,
 ἠγασάμενοι καταμαθεῖν φύσιν καὶ ὕλην, καὶ ταύτῃ
 ὅλως τῇ βαρύτητι ἀποτόμως συωδήσαντες, ἵνα μὴ
 εἶπω ἀλόγως. ἡ γὰρ ὕλη πρὸς τε βαρύτητα καὶ κου-
 φότητα ἀδιαφόρως ἔχει, καὶ ὅτε κούφότητος ἀπήλλακ-
 ται, ὡς μανθαύομεν, οὔτε βαρύτητος. συσφέχει δὲ
 καὶ ἐπακολουθεῖ κὲ δρίζεται τοῖς εἶδεσι, κὲ τοῖς μόν-
 πλείων, τῆς δὲ ἐλάσσων. καὶ ἐπεὶ τὰ πρὸς τὸ κενό-
 ζον φερόμενα τὸ μέζον δρίζει καὶ τῆς ὕλης καὶ τῆς
 βαρύτητος, διὰ τὸ εἶδος ἐκάτερόν ἐστι σῶμα καὶ ἀν-
 τίστροφον, καὶ ἐξισάζει πῶς συνὸν τὸ βάρος τῇ ὕλει,
 οὔσα ἢ ἐν τῇ αὐτῇ μεγέθει τὸ βάρος, πλείων καὶ
 ἢ ὕλη, καὶ ἀνάπαλιν, τῷ αὐτῷ σώματος. ἐν δὲ τοῖς
 διαφοροῖς εἶδεσιν ἄλλως καὶ τὸ μέγεθος καὶ ἡ ὕλη ἔ-
 χει. ἄρισται γὰρ γῆ καὶ ὕδατι κάτω φέρεσθαι, κὲ ἐξ
 ἰσομοιρίας λαχόντα ὕλης καὶ βαρύτητος ἐν μικροῖς
 μεγέθεσιν, ὑλαδέστερα κὲ βαρύτερα τῶν ἄλλων δοκεῖ.
 αἴρ δὲ κὲ πῦρ ἐν ἐκτάσει πολλῶν μείζοσιν ὀριζόμε-
 να κούφτερα κὲ ἀνωφερῆ εἰσιν ἐξ ἴσου ὕλης ἐν ἰδίοις
 μέζοις λαχόντα. οὐ ἢ πᾶν σῶμα ἀπολύτως βαρύτε-
 ρόν ἐστι οἱ προὔπαρχον τὴν ὕλην τῶν σωμάτων ὑπο-
 λαβόντες τὰ εἶδη ἐκ τῆς ὕλης προκύπτουσιν· ἀλλ' ἐπὶ
 τῆς ὕλης καὶ ἐν τῇ ὕλει εἰσίν. ἐκεῖνοι γὰρ εἰς χάσας
 ὑποδιῶντες, κἀντεῦθεν δυνάμεις ἀνιμώμενοι, ἰδιότη-
 τας ἀπειροστάς τῇ ὕλει προσνέμουσι, τὴν πσαύτῃ

καλ.

καλλοῦντο τοῦ παντός βυθίζοντες εἰς ἀχανές καὶ ἀνε-
 κέσαστον. ὄθρον καὶ αὐτομάτῳ ἐκθρόσκειν ἠγουῦται·
 κακῶς φρονῶντες. ἔ γάρ ἐκ τῆς ὕλης τὰ εἶδη, ἐξ ὧν
 ἢ ποσαύτη καλλοῦν τὸ παντός, εἰδὲ ταῦτα δι' ἐκείνῳ·
 ἀλλ' ἢ ὕλη διὰ τὰ εἶδη ὑπέστη, καὶ ταῖσι παντοίως
 σιωεῖναι δοκεῖ, αὐτὸ τῆτο ἔχουσα ἴδιον. ὥστε καὶ μέ-
 γεθος πολὺ, ἢ ὀλίγον, καὶ πύκνωσιν, ἢ ἀραίωσιν,
 καὶ βαρύτητα, ἢ κενότητα ἐκ τῶν εἰδῶν ἔχει. σιωθεῖ
 δὲ τῷ ὀλίγῳ μεγέθει ἢ πύκνωσις καὶ βαρύτης, τῷ
 μείζονι δ' ἢ ἀραίωσις καὶ κενότης ἐν τοῖς στοιχείοις
 διὰ τε τὴν ἰσομοίειαν τῆς ὕλης, καὶ τὴν τάξιν τῆς
 φύσεως. γῆ γάρ καὶ ὕδωρ ἐν ἐλάσσουσι διαστήμασι
 περὶ τὸ κέντρον τοῦ παντός διαταχθέντα εἰσὶ. πῦρ
 δὲ καὶ αἶρ ἐν ἐκτάσει πολλῶν μείζουσιν ἄρυνόμενα,
 ἄλλως τῶν ἄλλων δοκεῖ ἔχειν βαρυτέρων κενότερα
 ὄντα, ἐξ ἰσομοίειας ὀλικῶς μετασχόντα τῆς ὕλης.
 ἐντεῦθεν ἔν καὶ τὰ καθ' ἕκαστα τῶν μικτῶν εἶδη κατ' ἐ-
 πικοινωνίαν τῶν πρώτων στοιχείων βαρύτητος καὶ κεν-
 οτήτος μετέχουσιν. ἐκ γουὺ τῆς παραθέσεως τῶν
 κατ' εἶδος σωμάτων, ὡς ἔχουσι βαρύτητος καὶ κενό-
 τος, τὴν συνδρομὴν τῶν στοιχείων ἐν τῇ συστάσει
 παντός σώματος ἐπιγινώσκουσιν. τὰ γὰρ βαρύτερα
 γεωδέερα, τὰ δὲ κενότερα, ἢτοι ὕδαρ, μᾶλλον δὲ
 αἰερώδη, ὧν καὶ ἢ σύμπηξις τὰ πολλὰ σωματώδης καὶ
 φαθηρὰ καὶ διεχισμένη καὶ διάτρητος. ἢ γὰρ ἔσωτε-
 ρικὴ σύστασις τῶν σωμάτων καὶ διὰ χημάτων καὶ μορ-
 φῶν, καὶ διὰ χρωμάτων, καὶ δι' ὀσμῶν, καὶ δι' ἀφῶν
 ἄλλων, πολλῶν δὲ μᾶλλον διὰ βαρύτητος καὶ κενότητος

κα-

καταγγέλλεται. ἐπιμετρεῖται δέ πως, ὡς εἶρηται, καὶ ἡ αὐτῆς κίνησις καὶ ἐνέργεια. ὡς ἔ μάλιστ' διαπονεῖσιν οἱ φυσιολογῶντες, διακριβῶντες αὐτῆς τὰς ιδιότητας, παρεξετάζοντες τὰ εἶδη, ὡς ἔχουσι περὶ ταύτας. εἰ γὰρ, φέρει εἰπεῖν, κορμὸν ἐλάτης καὶ σφενδάμνου ἴσον παραβάλλοιμι, εὐροῖμι αὐτὸν μὲν ἐλάτης ὡς 650, τὸν δὲ τοῦ σφενδάμνου 755. Ἐντεῦθεν ἄρα καὶ σύμοιδα γεωδέστερον, καὶ πυκνότερον, καὶ ἰσχυρότερον τὸν σφενδάμνον τῆς ἐλάτης ἐκ τῆς βάρους. καὶ εἰ ἔλαιον ἐλαιῶν καὶ ὀριγάνου παραβάλλοιμι, εὐροῖμι τὸ μὲν τῆς ὀριγάνου 940, τὸ δὲ τῆς ἐλαιῶν 913. καθαρώτερον ἄρα τὸ πρῶτον, ἢ ἐκεῖνο. καθαροῦ δὲ μᾶλλον τῶ γεωδούς. ἔτι οὐ καὶ ὁ ἐκτεθειὸς Πίναξ ἐκ τῆς ἀροχέουρου ἡμῖν ὑπουργεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Περὶ ὕδραργυρου ἰδίως.

Ο μὲν οὐκ ὕδραργυρος παραβαλλόμενος πρὸς τὸ ὕδωρ, βαρύτερος ἔχει ὡς τὸ 14000, πρὸς 1000. καὶ καλῶς ἄρα εἰρήκασιν, ὡς ὁ ὕδραργυρός ἐστίν ὕδωρ πῶς γεωδός. ἔστι γὰρ ἐν τῷ περὶ τῆς γεωδούς. περὶ τῆς γεωδούς δὲ τι σοιχεῖον λέγεται, ὅσακις ἔχ ὀλικῶς, κατὰ μίαν δὲ, ἢ καὶ ὀλικῶς ἐμφαίνεται αὐτῆς ιδιότητα. τὸ δὲ ῥιζοστόν αὐτῆς καὶ ὀλικῶς τὴν γένεσιν αὐτῆς, ὅθεν προδήλως καταγγέλλει. ταυτοπαθεῖ γὰρ καὶ συμπαθεῖ τῷ ὕδατι, ἔτι ἔξ αὐτῆς δι' ἐλαχίστων μέρων.

μορίων ἐκκλειθεῖς, μεταχῶν τὰ γεώδεις ἐκ τῆς παρα-
 κειμένων καὶ σιυόντων γεηρῶν, ἐξάπη μὲν ἀλλοιω-
 θεῖς, ἀλλ' ἐκ ἐξέση τῆς ὑδαρᾶς φύσεως. διὸ καθ' ὕ-
 δωρ θερμότητι μὲν αἶρεται καὶ ὀγκᾶται, καὶ εἰς ἀτμᾶς
 διαχέεται. ψύχει δὲ συσέλλεται, καὶ ταπεινᾶται κα-
 θιζάνων. συναλλοιοῦται δὲ τῷ περιέχοντι διὰ τὴν
 συμφύτιαν, ταῦτὰ πάσχων κατὰ τὰς νοτίδας τὰς ἐκ
 τῆς ὑδάτων. ὡσπερ γὰρ αὐται διὰ θερμότητα καὶ ἐ-
 γείρονται, καὶ ὑψῶνται, καὶ ὅλως λεπτυύονται, διὰ
 δὲ ψύξιν συγκρίνονται, καὶ εἰς τὴν κρώτιον ἀρχὴν
 συλιῶσαι, καὶ ψεκάδες γινόμεναι καταπίπτουσιν, ἔτω
 ποι καὶ ὁ ὑδράργυρος. ἀλλὰ τὰ μὲν τῆς νοτίδων μό-
 ρια, ἐλάχιστα ὄντα, τὰ πολλὰ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ
 ἄοπτά εἰσι. πρωτοπαθεῖσι δὲ πρὸ οἰασῆν μεταβολῆς
 τῆς φαινομένης ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, καὶ σὺν αὐτοῖς
 πολλάκις καὶ ὁ ὑδράργυρος ταυτοπαθεῖ. εὐπαθεῖς γὰρ
 ὕδωρ, εὐπαθέστατον δ' ὑδράργυρος, ὅτι γῆς καὶ ὕδατος
 μετέχε τῆς ἀπλῶς παθητῆς. ἀλλ' εἰ καὶ ποσῆτον εὐ-
 παθῆς, ὡς εἴρηται, καὶ πρὸς τὰς ἀλλοιώσεις εὐπε-
 τῆς, τὴν οἰκείαν μόντοι φύσιν διασώζει, ὅ,τι αὐτὴ πά-
 θη. ἐν οἷς γὰρ ἐν τῇ κατὰ γένεσιν μεταβολῇ δια-
 κοπήτις γίνηται, ταῦτα ἐξ ὑπαρχῆς πρὸς τὸ αὐτὸ
 τέλος μεταγαγεῖν ἀφυῆ κατὰ φύσιν ὑπάρχει, εἰμὴ
 φθορὰ καὶ λύσις προοδύσει διὰ τῆς ἐναστίων. τῆς
 γὰρ καθ' ὑδράργυρον μεταβολῆς τέλος ἴσ' κατὰ φύσιν
 εἶδος τι μετάλλε. ἀλλὰ διεκόπη ἢ κίνησις, καὶ μεμῶ-
 λυται, ὡς φασιν, ἢ μεταβολῆ, καὶ ἔση ἢ πρᾶξις τῆς
 φύσεως, καὶ ἐν τῷ ὑδραργύρῳ πέπαυται. ἐκ ἄρα

φύσις τῶτον ἀλλοιοῦσιν ὁπότε κατὰ τὰς νοτίδας μεταβάλλουσα. βία δὲ, τίς δὲ αὐτῆ, ἀλλ' ἢ τῆ πορόσ· ἀλλ' ὁ Ζεὺς πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, φησὶν ὁ ποιητής. Ἡφαιστος δὲ κλυτοτέχνης, τὸ ὑλαρχικὸν πνεῦμα, αὐτὸ τὸ ἐραῖον ἀσθμα, τὸ αἰθέριον πῦρ, αὐτὸ ἐν τεταγμένοις χρόνῳ μέτροις περιθάλλει, ἔθει, ζωογονεῖ βάλανον μεταβάλλον καὶ συγκινῶν τὰ πείγματα, τὸ δὲ ὑπεργικὸν καὶ πρόσυλον πῦρ φθείρει μὲν πέφυκε, γυνῶν δὲ ἐχί. ἐδὲ πάντων κράτει. ἐδ' ἄρα ἔσόν, εἰ καὶ τὸν ὑδράργυρον μεταβαλεῖν οὐκ ἔχει. πολλαὶ γὰρ καὶ ἕτερα. φύγει δὲ καὶ ἔτος τὴν αὐτὴν ἐπήρειαν, τάχιστα εἰς ὑψος αἰρόμενος, καὶ εἰς ἀτμὴν σκεδαννύμενος κρύπτεται, ἀλλὰ μένει ὑδράργυρος, καὶ ἀπολυθεὶς τῆς θερμότητος, πάλιν κάτεισι τὴν αὐτὴν μορφὴν ἔχων, τῷ μὲν ὁμογενῶν νοτίδων ἐμβριθέστερος, καὶ τῆς περικειμένης ἐνίοτε σφαίρας ταπεινότερος, ὡς μεταχῶν γῆς. ἐ γὰρ διὰ τὸ ἐπικείμενον ταύτης κατ' αὐτὴν βάρος, τοσοῦτον ταπεινῆται, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδίαν φύσιν τὸν προσήκοντα οἱ χῶρον ἐπιζητῶν. εἶδὲ καί τις προεικάζειν τί περὶ τῷ ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας γιγνομένων βέλεται, ἐκ τῷ μεταβολῶν τῆ ὑδραργύρου, προτεκμαίροιο αὐτὸ ὄμβρον, ἢ χιόνα, ἢ παγετὸν, ἢ ἀλέαν, τὰς βαθμὴς ἐπακροβώσας τῆς ὑψώσεως καὶ ταπεινώσεως, εἴτ' ἐν τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως τῶδε τῆ Ἑρμῆ. προαναφωνεῖ δὲ καὶ ἀνακηρύττει ὡς ἔχει ἢ ἀτμοσφαίρα, καὶ οἷα ἐγκυμονεῖ.

Εἶδὲ τις εἴποι διὰ πύκνωσιν, καὶ ἀραίωσιν τῆς ἀτμοσφαίρας, ταῦτα πάχειν τὸν ὑδράργυρον, ἐκ ἄλλο

λο λέγει, ἢ συµµεταβάλλεσθαι ἢ ταυτοπαθεῖν τῆ ἀτμοσφαίρα. θερµαινομένης ἢ συυθερµαίνεται ταύτη, καὶ ὀγκῶται, καὶ ὑψῶται ἀνακνυφίζοµεσός, καὶ ψυχομένης συσέλλεται, καὶ πυκνύµενης, συµπυκνῶται, καὶ μάλλον βαρυνομένης βαρυνέται, καὶ καθίζαται, καὶ αἰθεραζύσης ἠρέµει. λαυθαύνοσι δ' ἡµᾶς πολλάκις αἱ ἐνδοµύχοι ἐν αὐτῇ μεταβολαί, ἐν δὲ τῇ ὑδραργύρῳ προκύπτουσαι ἐµφαίνονται, ἐξ ὧν εἴεσι προγιγνώσκειν καὶ τὰς ἐποµεσάς, ταῦτόν εἰπεῖν, τὰ ἐπιφερόµενα καὶ τικτόµενα ἐξ αὐτῆς ὡς ἀπὸ προηγούµενων ἢ τοι ἀρχῶν, ἢ σηµείων. ταύτας δὲ τὰς μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαίρας προεικάζοµεν ὁμοίως ἐµφανοµένων τῶν ἀρχῶν, ἢ σηµείων καὶ ἐν πολλαῖς ἄλλοις ἀψύχων καὶ ἐµψύχων σώµάτων. τὰ γὰρ αἰθερέστερα διπαθέστερα, καὶ τῶν μικροφυῶν τὰ πλείω τοιαῦτα; πολλὰ δὲ καὶ τῶν ὀργανικῶν µέρη περιπαθεῖν; ἅπερ πάντα τάχις ἀλλοιοῦται ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας ἀρχομένης ἀλλοιοῦσθαι, διθύς συλλαλοῦµενα.

Βαρύτερος δ' ὁ ὑδράργυρος τῶν ὁμογενῶν µετάλλων µετὰ τὸν χρυσόν. ὁ γὰρ χρυσὸς ἀπάντων ἐστὶ βαρύτερος, καὶ µάλιστα διάγωγος καὶ ἀκηλίδωτος, ὅτι ἐκ μορίων λεπτοτάτων καὶ καθαρῶν ἀμιγῆς ἐπεροφυίας δι' ὅλε συλῆσι. τὸ γὰρ ὑγρόν ἐν τῇ γένεσει τῷ χρυσοῦ, ὡς εἶκε, γῆ ὑπερθερµῶν προσχόν, καὶ διαθερµανθέν, ἐκζέον κατ' ἄκρον διελεπτυνῶθη, καὶ πᾶσαν ἀπέωσεν ἐπεροφυίαν. διακερτικόν γὰρ τὸ θερµόν, ὡς πολλάκις εἴρηται, τῶν ἐπεροφυῶν, καὶ τῶν ὁμοφυῶν συγκρίσεσιν. αἴφνης δὲ μεταβαλόν, διαπτάσης τῆς

θερ-

Θερμότητος, γεώδης ξηρότητος καὶ πυρώδης. χρώματος
 μεταχρὸν ἐπάγη, λεπτομερές μάλις καὶ ὁμοφυές δι' ὅ-
 λα. καὶ κέχρωσαι γὰρ ὁ χρυσὸς διὰ τὸ ξηρὸν ἐκ θερ-
 μῆς, καὶ ἐπάγη κατὰ φύξιν. ἔστι δὲ διαγώτατος δι' ἄ-
 κραν λεπτότητα τῆς αὐτοῦ μορίου, εἰ καὶ μὴ ροώδης
 κατὰ τὸν ὑδράργυρον. ὁ γὰρ ὑδράργυρος πυρὸς μὴ
 μετασχὼν ὅλως ἐν τῇ γενέσει, γεώδης δὲ μόνον καὶ
 ἐλάσσονος ξηρασίας, πεθόλωται ἀπαγῆς καὶ ροώδης,
 καὶ ἐλάσων τῷ χρυσῷ ἐν βαρύτητι ὑποστάς. ὑπερέ-
 χει μύτοι κατὰ ταύτην τῆς ἄλλων μετάλλων, τῆς μὲν
 μάλλον, τῆς δὲ ἥττον. ἔ γὰρ ὁμοία ἢ γενέσεις, εἰδὲ
 σύσεις, εἴτεν φύσις ἢ αὐτὴ τῆς διαφόρων μετάλλων.
 ἄργυρος γὰρ καθαρῶς δοκῶν, ἠλάττωται ἐν βάρει,
 μὴ ἔχων τιτὸ σύστασιν ὁμαλίῳ. τὰ δὲ λοιπὰ τῆς
 μετάλλων καὶ ἑτεροφυίας ἀνάμειστα καὶ συστάσεως τῶν
 μορίων ἀνωμάλα. γέμει ἄρα ὑλῶν ἑτεροίων καὶ πνευ-
 μάτων διφλογίσεων.

ΕΠΙ.

ΕΠΙΤΟΜΗ

ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Γ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ πρωτογόνων διαρίσεων, καὶ ἐνώσεως αὐτῶν στοιχείων,
καὶ δεινέρας κατ' εἶδος ἐπικοινωνίας.

Επει ἔτε ὕλη αὐτὴ εἶδους, ἔτε εἶδος φυσικὸν αὐτὴ
ὕλης ὑπάρχειν δυνάται, ἀνάγκη τὰ στοιχεία εἶδοτε-
ποιημένα ἐν πρώτοις ὑπάρξαι, ὡς φυσικὰ σώματα.
καὶ ἀπ' ἀλλήλων κατ' εἶδος διακεκριμένα. ἐν γὰρ ἀρ-
χή μὲν πολλῶν αὐτῶν γένοιτο, στοιχεῖον δ' ἐχί. ἵνα δὴ
ὡς στοιχεῖα τῶν διαφορῶν, καὶ πολυειδῶν σωμάτων,
καὶ κατὰ ποσὸν τέτμηται, καὶ διήρητο εἰς μέρη, καὶ
ἐμπαλιν συνηλθε, καὶ ἦνωται. ἀλλ' ἔτε ἡ τομὴ καὶ
διαίρεσις ἡ αὐτὴ, ἀλλὰ κατ' εἶδος ἑτέρα, ἔτε ἡ ἐνω-
σις. τῶν μὲν γὰρ τὰ μέρη λεπτότατα, τῶν δὲ ἦττον
λεπτά. συνίασι δὲ καὶ συμπλέκονται καὶ ἐπενεργῶσι
κατὰ τὰς ἰδιαζέσας εἰδικὰς δυνάμεις, καὶ ἐνεργείας.
Καὶ αὐτῆς ἡ πρώτη ἐνωσις, καὶ εἰδικὴ διαφορὰ τῶν
στοιχείων, ἡμῖν ἄοπτος, καὶ ἀσάφης. ἔτε δὲ τὴν
κατ' εἶδος λεπτότητα, καὶ τὸ χῆμα, ἔτε τὸ βάρος, καὶ
τὴν κίνησιν οἷοί τε ἐσμὲν περινοῆσαι. ὡς δὲ ἐκ τῶν
ὕσέ-

ὑσέρων καὶ πειρὶ τύπων κείμενον κατὰ τὸ ἐπικρατῶν·
 γῆν γὰρ ἐν τοῖς ὀλοχερέτεροις μέρεσι τῆ παθητῆ ὑ-
 πό σελυύλω σώματος καλεῖται, ἐν οἷς πλεονάζει τὸ
 γεῶδες, συνιόντων καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων· ἕτω καὶ
 ὕδωρ, καὶ αἶρα, καὶ πῦρ κατὰ τὸ ἐπικρατῶν. ὁ δὲ
 ἐν τοῖς φαινομένοις τέτοις μέρεσι τῆ παντός, τῶτο καὶ
 ἐν τοῖς ἀόπτοις ἐπικρατεῖ. ἡ γὰρ φύσις δι' ὅλου ἢ
 αὐτῆ, ἐστὶ τίνων τῶν φαινομένων στοιχείων γῆς, ὕδα-
 τος, αἶρος, καὶ πυρός, τὰ μόρια τὰ μετ' ἀπλοῦς,
 ἀπλᾶ, τὰ δὲ δόπερα πρωτοπαγῆ, καὶ ὁμοιομερῆ, ἔχ-
 ῶν ἀπλᾶ δὲ ὅτι ἐκ τῶν πρώτων, καὶ ἀπλοστάτων συμ-
 μιγῆ. πάντα δὲ ἕξεται καὶ ἀλλοιωτὰ μεγέθεσι, χῆ-
 μασι, δυνάμει, καὶ ποιότησι. διὰ πάντων δὲ διήκει
 ἡ ῥοή καὶ ἡ φυσικὴ μεταβολὴ περιέεπομένων καὶ ἀλ-
 λοινομένων κατὰ τὰς στοιχειακὰς ιδιότητας, ἐπικοινων-
 ῶντων καὶ ἐνεμένων, διίσταμένων τε καὶ ἀπ' ἀλλήλων
 ἐκκενομένων, ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν πρώτων καὶ ἀπλο-
 στάτων στοιχειακῶν μορίων συνίσταται τὰ πρωτοπαγῆ
 καὶ δόπερα, ἕτως αὖ ἐξ αὐτῶν συνιόντων ἕξεται, καὶ
 τέταρτα κατὰ τὸ μέγεθος καὶ χῆμα διάφορον, καὶ ἐπο-
 μέως δυνάμει καὶ ἐνεργείας ἐπαυξουμένης. ἐκ δὲ
 τῶτων πάντα τὰ φύσει μικτὰ καὶ πολυειδῆ σώματα,
 ἅπερ ἐκ γῆς, καὶ ὕδατος, καὶ αἶρος, καὶ πυρός εἰώθα-
 μιν λέγειν συνίσταται, ὅτι ἐν τέτοις μάλιστα πρώτων
 διεκείδη συρρόδυσαντα, καὶ τὴν τετρακτυὴν τῶν ὀλοχε-
 ρῶν μερῶν τῆ παθητῆ σώματος διακειδὸν περιέχον.
 τέτμηται ἄρα καὶ πολυειδῶς μεμόρφωται τὰ στοιχεῖα
 ἐκ πρωτογόνου ὑπάρξεως, μάλιστα ἐν τοῖς ποικίλοις
 καὶ

καὶ διαφοροῖς μικτοῖς, πολυτρόπως συνελθόντα κατὰ τε
 μεγέθη, καὶ χήματα, καὶ δυνάμεις, καὶ ἐνεργείας πο-
 λυπληθεῖς, καὶ αἰθροῦ καὶ λόγῳ ἀπειλήπτως. τὴν
 μὲν ἔν ἐνώσειν τῶν ἀπλευσάτων καὶ πρώτων στοιχεια-
 κῶν μορίων, πρώτῳ κοινωνίαν καὶ μίξιν τῶν στοι-
 χείων φασκὶ, τὴν δὲ ἐκ τῶν φαινομένων στοιχείων,
 δευτέρῳ μίξιν καὶ ἐπικοινωνίαν τῶν στοιχείων φασκὶ,
 ἐφ' ἧ ἰδράζεται, καὶ αὐτίζεται ἡ τσαύτη ποικιλία
 τῶν φυσικῶν σωμάτων, καὶ χαρακτηρίζεται ἕκαστον εἴ-
 τε στερεόν, εἴτε ροῶδες, εἴτε ἀντίτυπον, εἴτε διαφα-
 νές, εἴτε τί ἄλλο. ἐν πᾶσι δὲ τέτοις εἴεσι διηρηκῆς
 ἡ ῥοή, ἀλλὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ὡς φρωτοπα-
 θῆ τὰ εἴς ὧν ταῦτα διαφορῶς ῥεπόμενα καὶ ἀλλοιέ-
 μενα ἐκτός. καὶ ἐπεὶ τέτων ἡ σύστασις καὶ συδρομὴ
 διάφορος διαφέρει καὶ τὰ εἴς αὐτῶν μικτὰ, κατὰ τὴν
 σύστασιν, εἴτ' ἐν ἐσίαν, καὶ τὴν διαμονὴν, καὶ διάρ-
 κειαν τῆς συστάσεως, καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐνεργείαις.
 αὐτενεργεῖ δὲ καὶ πάσχει καὶ ὑπὸ τῶν ἐκτός. πλήρες
 γὰρ τὸ ὅλον παθητὸν τὸ δε σῶμα, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τὰ
 μὲν ὁμοιομερῆ εἴεμενα συνεχίζεται, τὰ δὲ ἑτεροειδῆ
 ἐφαπτόμενα, ὡς αὐτὸ διαβαίνοισιν αἱ σωματικαὶ ἐνέρ-
 γειαι καὶ τὰ πάθη ἐν ἀλλήλοις. εἰδὲν γὰρ σῶμα αἴνευ
 ἐπαφῆς ἔτε ἐνεργεῖ, ἔτε πάσχει ὑφ' ἑτέρου σώματος.
 καὶ εἴτι πόρρωθεν ἐπνεργεῖ ἐμμέσως διαβιβάζει τὴν
 ἐνέργειαν, τῷ ἐγγύς συνεχῶς ἐφαπτόμενον. ἅπασ ἐν
 ὁ αἰθέριος διάκοσμος ἐπνεργεῖ πρὸς ἅπαν τὸ πα-
 θητὸν σῶμα, συγκινῶν καὶ συνεφαπτόμενος τῆς φρω-
 τοπαγῆς ἐκάστη συστάσεως, καὶ συνετελῶν τῆ διαφορῶ

ποι-

ποικιλία καὶ συνυπάρξει, καὶ παντοδαπεῖ τροπῆ, καὶ
 ἀλλοιώσει, καὶ γενέσει, καὶ διαμονῇ καὶ συντάξει ἐκά-
 στε πρὸς τὸ κοινὸν καὶ ἴδιον ἐκάστω τέλος, ὅπερ ἐστι
 σώζεσθαι τότε ὅλον καὶ τὰ μέρη αὐτῆ. αὕτη γὰρ ἐν
 τῇ φύσει ἢ τάξις, καὶ πρὸς τὴν ἀφορᾶ ἢ συντάξις,
 καὶ ἀλληλεχία καὶ ἀρᾶξις, καὶ ἐνέργεια τῶν φαινομένων
 καὶ γενικῶς καὶ κατ' εἶδος, καὶ διὰ πάντων διήκει, καὶ
 μέχρι τῶν ἐλαχίστων ἐπιχύει. ὅλα γὰρ καὶ ταῦτα διὰ
 τε ὀποσίων ἐκτασιν, καὶ ὁποιασὺν συνύθεσιν τὴν ἐξ
 ὕλης καὶ ἔτινος εἶδος. ἐνθεωρεῖται ἔν καὶ ἐν τέτοις
 ἢ μεταβολῇ κατὰ πᾶν σῶμα παθητὸν ὑποκείμενον
 τῇ ῥοῇ τῆς φύσεως, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐκπηγάζει εὐδοθεῖν
 εὐτε ἐμφύχοις, καὶ ἀψύχοις, ἔχουσα ἔξωθεν τὴν ἀρ-
 γῶν τῆς κινήσεως, καὶ προκαταρτικῶν καὶ συνεργῶν αἰ-
 τῶν. ἔπειτα τοίνυν καὶ ἀλλοιωτὰ, καὶ τὰ πρῶτα τῶν
 στοιχείων μόρια διὰ τῶν ἀντιθέτων στοιχειακῶν δυνά-
 μεων περιζεπόμενα καὶ μεταβάλλοντα, ὡς καὶ τὰ ἐξ
 αὐτῶν πρωτοπαγῆ καὶ δεύτερα, ὅτι πρὸς τὸ ὅλον τέ-
 τακται, καὶ ὅλα τάξιν τρεῖς, εἶδος ἔχοντα, τάξις γὰρ
 ἐστὶ θεσμὸς φύσεως εἰδικῶν μορφοτήτων συντακτικὸς,
 τελικῶν συμβλημάτων κοινωνικός. εἰ γὰρ εὐ κατ' εὐ
 εἰδοπεποιήται, ἀφορῶν μόντοι τέτακται πρὸς τὸ ὅλον,
 ὅλα πως μορφήν φέρον, καὶ μέρος τάξιν πληρῶν, ἔπω-
 τοι ἐν μικροῖς, ὡσπερ καὶ ἐν μεγάλοις συνέχει γὰρ
 καὶ εὐποιεῖ, καὶ ἐπιχύει, καὶ διατηρεῖ ἢ τάξις τὰ τε
 μέρη ὡς μέρη διασώζουσα, καὶ τὸ ὅλον ὡς ὅλον παρι-
 σῶσα, ἢ καὶ ἢ φύσις διὰ πάντων ὁδῶν ὁμοίᾳ βαδίζει
 ἀντιμετῶσα καὶ σταθμίζουσα τὰς δυνάμεις καὶ ἐνερ-
 γείας

γείας τῆς συνόντων, ἃς ἀπ' ἀρχῆς τέτοις γενικῶς ἢ κατ' εἶδος διένειμε συνήψετε ἢ διέθετο, πρὸς τὴν τῆ παντὸς ἀρμονίαν καὶ σύστασιν ἐν τῇ ἐμφύτῳ περιτροπῇ καὶ ἀλλοιώσει τῆς καθ' ἕκαστα φαινομένων ὅλων τε ἢ μορίων τῆ παθητῆ σώματος.

Πόρισμα α΄.

Τὰ ἄρα ὁμοιομερῆ τῆ σώματων ἐκ μόνης τῆ πρόρω διά τῆ παρακειμένων ἐνεργείας καὶ ἐξ αὐτῆς δὴ τῆ παρακειμένων πάχοντα, βραδέως ἀλλοιοῦται, καὶ ἐπὶ πλεῖον ἐμμένει ἢ διαρκεῖ ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει. τὰ δὲ ἀνομοιομερῆ ἐξ ἑτεροειδῶν μορίων συγκείμενα διὰ τὴν εἰς βάθος τῆ συνιόντων ἀπενέργειαν ἢ ἐπενέργειαν τῆ ἐκτὸς ταχύτεραν ἔχει τὴν διάλυσιν.

Πόρισμα β΄.

Τὰ γὰρ ἐκ πλειόνων ἀνομοιομερῶν μορίων συνιστάμενα, μᾶλλον εἰς βάθος ἔεπτά. διὸ καὶ ἐπ' ἔλαττον διαρκεῖ τὰ τε συνύθεται τῆ ἀπλῶς μικτῆ, καὶ τὰ ὀργανικὰ τῆ μὴ τοιούτων.

Πόρισμα γ΄.

Ἡ ἀλλοίωσις πῶν συνιστάντων ἑτεροειδῶν μορίων πολλάκις ἔξωθεν ἀρχομένη, ἐντὸς παύει διὰ τὴν ἀπενέργειαν. ἐκ βάθους δὲ προῖσα ῥᾶον διεκχῦται, ἢ κα-

κατιγύει. διὸ καὶ τὰ πάθη ἐν τοῖς σώμασι, τὰ μὲν ἀρχόμενα δι' ὀλίγα ὑποχαλᾶται, ὑφίεται, καὶ φθίρει, τὰ δὲ ἐπισχύει, καὶ αὖξει. ἐκείνων γὰρ τὸ ἐνδόσιμον ἐξωθεῖν, τῶν δὲ ἐνδοθεῖν.

Σ Χ Ο Λ Ι Ο Ν.

Ἀλέκιππος, καὶ Δημόκριτος συνείκασε τὴν πρῶτον τομὴν τῆς ὕλης ἄτομα ἀρχὰς τῶν φαινομένων σωμάτων ὑποθέμενοι. καὶ ἦν γένεσις, καὶ φθορά, καὶ ἡ τοσαύτη ποικιλία, καὶ ὡραιότης τῶν αἰσθητῶν κόσμων αὐτῆς διαίρεσως, καὶ διακοπῆς, καὶ διασολῆς τῆς ὕλης γένοιτο αὐτῶν. κακῶς δ' ὑπέλαβον τὰ μικρὰ ταῦτα σωμάτια, ἀναρχα, αὐτογένητα, ἀπειρα, ἀζέεπτα, καὶ ἀταλλοίωτα εἰσηγόμενοι, μόνον τὴν τοπικὴν φοράν, καὶ ταύτῃ εἰκαίαν, καὶ πλημελῆ, καὶ ἀόριστον τῶν ἀπολείμματα, ἄτομα γὰρ ὑποτοπήσαντες εἰς χάος ἐξώκειλον, πλείονας τῶν ὅπως ποτε τοῦ φυσικῆς λόγου ἀντιχόντων φύσεως ὀφείλοντες, εἰ γὰρ ταῦτα καὶ εἴσαν στοιχεῖα ἕτε τομῶν, καὶ κίνησιν ἰδίαν, καὶ πρὸς τινα κλίσιν, καὶ ἀπό τινων παρέγκλισιν εἶχον. ἵνα δὲ ὡς στοιχεῖα τέτμητο, διέσαλτο, κελίητο καὶ πρὸς τι ὄρισον, καὶ σιωπέτακτο. ἀρχὴν δὲ καὶ τέλος ἐχέσης τῆς τομῆς αὐτῆς καὶ κινήσεως, ἕτε συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως κινηθήσεται, ἕτε ἀπειρα ἔσται. εἰ δὲ καὶ ἀείρεται, καὶ εἰσι τὰ παρ' αὐτοῖς λεγόμενα ἄτομα, καὶ πεπερασμένα τὰ ἀπειρα, ἢ τῶν ἀπείρων ἀπειρότερον ἔσται. ὥστε ταῦτα καὶ πεμνόμενα εἶναι, καὶ ἄτομα, καὶ

πεπερασμένα, ἢ ἀπειρα, εἰ δὲ ἔχῃ ὡς ἀρχαὶ ἢ στοι-
 χεῖα τῶν ὄντων καὶ γιγνομένων ὑπῆρξαν, πόθεν εἰς
 ταῦτα μετέβαλον, ὥστε ἢ ἀρχαὶ ἢ στοιχεῖα εἶναι; εἰ
 μὲν ἔκτινος; ἐκεῖνο ἐστὶ τὸ κενόν, καὶ ὀρίζον ταῦτα,
 εἰ δὲ ἐκ ταυτεμάτων, τῷ σύμπαντος κόσμου κατὰ συμ-
 βεβηκὸς εἴη ἢ σύστασις καὶ διαμονή, καὶ ἢ καλλοιὴ
 πᾶσα καὶ συντάξις, ἢ ἢ θαυμαστὴ ἁρμονία. πῶς
 δ' ἐν αἰεὶ κινουμένων καὶ φερομένων εἰκαίως τῶν ἀτό-
 μων ἔπιπέφεται κατὰ συμβεβηκὸς συστάσα; πῶς
 δ' ἐλύεται; πῶς τάξει προάγει; πῶς δ' ὡσαύτως δια-
 μένει; πῶς ἔκαινά, ἢ ἀλλόκατα, εἴτε τοῖς ἔσι ἢ
 γιγνομένοις, εἴδ' ὥπται, εἴδ' ἐγένετα; πῶς δ' ἐκ τῶν
 εἰκαίων ἁρμονία πάγκαλης τῶν φαινομένων; πῶς δ' ἐν
 ἀπείροις τάξις, καὶ ῥυθμὸς, ἀρχῆς μὴ ὑπόσεως καὶ
 πέρατος, ὅτι γὰρ ἐν τούτοις, ὡς ἀρχὴ ὑποτεθῆ τὸν
 αὐτὸν ἔξει τῆς ἀπειρίας λόγον ἀδιεξίτητον, πῶς δ' ἐν
 τῷ κίνησιν ἢ ἄλλην τινα ἔξιν μεμείρισαι καὶ ἰδίαν ἔ-
 χει ἕκαστον; πῶς δὲ καὶ κατέλαβον τὸ κενόν; εἰ μὲν
 ἔπαν, ἀπειρα ὄντα πλήρες γέγονε καὶ ταῦτα ἀκίνη-
 τα. πῶς γὰρ κινηθήσονται; εἰ δ' οὐ πᾶν, ἔσται ἄρα
 τὸ κενὸν τῶν ἀπείρων ἀπειρότερον, ἢ ταῦτα πεπερασ-
 μένα, ἢ ἐκ ἀπειρα ὡς λέγεται. τίνες δὲ σχέσεις ἢ
 λόγοι ἐν ἀπείροις ἐπιλογισθεῖεν; ἢ γὰρ ποικίλη δια-
 νομὴ ἢ ἐπισύστασις τῶν φαινομένων εἰδῶν ὠρισμένων
 ἔχει πρὸς τε τὸ ὅλον, ἢ τὰ μέρη, ἐν λόγοις, ἢ σχέ-
 σεσι κατ' ἀειθμὸς πεπερασμένους, ἢ ἀτάκτως διη-
 θρωμένους, καὶ κατὰ λόγους ἀσαθῶς διακεκριμένους
 πρὸς σύστασιν τῶν ὅλων ἢ τῶν μερῶν τῷ αἰδητῷ κόσ-
 μῳ.

με. πόθεν οὖν ἔστι συσείδον τὴν ἀπειρίαν, καὶ τὸ ἀπαθεῖς καὶ ἄξεπτον τῆς ἀτόμων, καὶ τὴν ὄντοτητα αὐτῆς καὶ κίνησιν ἐξέμαθον; εἰ μὲν ἐγκύψαντες εἰς χάος ἔδον εἶδον, καὶ κροφονῶσιν. εἰ δὲ ἐκ τῆς προφανῶν καὶ περιόπτων τέτα τῷ παντὸς κόσμου, πῶς ταῦτα ἀπογυμνώσαντες παντὸς καλλίστου εἶδους, καὶ ὡς μὴ ὄντα κατολιγορήσαντες, τοῖς ἐξ αὐτῆς περικοσμήσει τὰ ἀφανῆ, ἵνα παράδοξα εἴπωσι, μήτε αἰδήσει, μήτε λόγῳ ληπτὰ;

Τῆ ἐν Δολκίππυ περὶ ἀτόμων δόξῃ προσχόντες καὶ οἱ μηχανικοὶ νῦν φυσικοὶ περιελόντες τὴν ἀπειρίαν αὐτῆς, καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν εἶναι, καὶ εἰκαίως κινεῖσθαι, εἰσεποιήσαντο, ἀπαθεῖς καὶ ἀναλλοιώτους καὶ μεγέθει, καὶ χήματι, καὶ ὀλκῇ, καὶ βαρύτητι διαφερέσας ὑποδέμενοι τὰς ἀτόμους. ἀλλὰ τῆ ἐπαλλήλωθῆσαι αὐτῶν καὶ διαθέσει ἐν τῷ κενῷ ἐποικοδομῶντες τὰ εἶδη πῶν φαινομένων, ἀοείσας καὶ ἀτεκμάρτως, καὶ ὅλως εἰπεῖν, ἀπεριλήπτες ἀρχὰς εἰσάγοντες πλημμελεῖσι, καὶ τὰς ἐσίας εἰς συμβεβηκότα περιτρέψουσι ἀπυσιῶντες τὰ γένη, καὶ εἶδη πῶν φυσικῶν σωμάτων, ἐπὶ ψάμμου κτίζοντες τὴν σφῶν αὐτῶν οἰκοδομίῳ, ἐδ' ὅθεν, ἐδ' ὅπως ἢ τοιαύτη ἐπιπόλαιος θέσις, καὶ ἐπίθεσις καὶ σιωδρομή, καὶ σιωχὴ πῶν ἀτόμων συνίσῃσι τὰ περιόπτα, εἴτε ἔμφυχα, εἴτε ἄφυχα σώματα, σαφῶς ἔχοντες εἰπεῖν, τῆς τε φιλοσόφου θεωρίας τῷ αἰδρητῷ κόσμῳ ἐξ εἰκαίων τρολήψεων παρατραπύτες, τῆς τε ὀρθῆς περὶ μορίων δόξης, καὶ πρωτογόνου τομῆς, καὶ διαιρέσεως πῶν στοιχείων, καὶ συ-

στάσιως τῶν παντοίων, καὶ διαφορῶν σωμάτων ἀσοχή-
σαντες κατάδηλοι εἰσι.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Β'.

Περὶ οἷς κατ' εἶδος συστάσιως, καὶ διαφορᾶς τῆς μικτῶν
καὶ συνδέτων σωμάτων.

Οὐ μόνον κατὰ πρῶτον, καὶ δεύτεραν κοινωνίαν ἐπι-
κοινωνούντων τῆς στοιχείων, καὶ κατὰ τὸ ἐπικρατῶν χα-
ρακτηρισμῶν τῆς μικτῆς ὡς εἴρηται, ἀλλὰ καὶ ἐξ
αὐτῆς τῆς μικτῆς μίξις ἕτερα καὶ κοινωνία γίνεται,
καθ' ἣν πάντα τὰ ἡμῖν ἀγκίδυρα σώματα πέφυκεν
ἐνῆθαι, τὰ μὲν σπερα βραδέως, τάχιον δὲ τὰ ὑγρά·
πολυτρόπως ἔν κινάμενα, καὶ μιγνύμενα, καὶ πολυ-
τρόπως διήρηται καὶ διακέκεται, καὶ διαφέρει κατ' εἶ-
δος. πᾶν δὲ εἶδος φυσικὸν ἐν ὀρισμῶσι λόγοις τῆς
συνῆχόντων εἰς ἐνώσειν ἐσιωδῶς συτίσεται, καὶ τῆς
κατὰ πρῶτον κοινωνίαν ἀπλευτέρων ὄντων, ἀπλευτέροι
καὶ οἱ λόγοι. τῆς δὲ κατὰ δεύτεραν πολυμερεῖς καὶ
ποικίλοι, καὶ διάφοροι, διὰ τε τὴν πολυτρόπον τομὴν
καὶ εἰδικὰς ιδιότητας τῆς συνιόντων μορίων, καὶ ἔτι
μᾶλλον συνύθετοι, τῆς κατὰ τρίτον κοινωνίαν συνερ-
χομένων. εἰ γὰρ μὴ κατὰ ἀναλογίαν συνέλθῃ τὰ
συγκινύμενα ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς ἐνώσειν, ἐδὲ εἶ-
δος προκύπτει, ἐδὲ γένεσις προάγει. πᾶσα γὰρ φύ-
σικὴ γένεσις διὰ κινήσεως καὶ μεταβολῆς ἐν ἀρύθ-
μοις, καὶ πεταγμένοις λόγοις εἴτε τῆς στοιχείων, εἴτε
τῆς

τῶ ἀπλῶς μικτῶ τελειοῦργεῖται. παμπληθεῖς δὲ οἱ
 λόγοι κατὰ τε τὴν πρωτόγονον τομὴν καὶ εἴωσιν τῶ
 στοιχείων καὶ τὴν ἐφεξῆς εἰδικῶν κοινωνίαν. παραφύε-
 ται δὲ καὶ ἐφ' ἐκάστης ἐσιώδους ἐνώσεως ἑσπιζομένης
 ἀγχίδυρος τις ὁμοιοειδῆς παραλλάσσουσα εἴωσις,
 δι' ἧν καὶ τὰ εἶδη ἔτι μᾶλλον πληθύνεται, καὶ εἴποι
 αὐτὸς τὴν μὲν κατ' ἀναλογίαν ἐν ἀρθρικοῖς ἀειθ-
 μοῖς. τὴν δὲ ἐν τοῖς παρ' ἐκάτερον αὐτῶν. ταύτην τοι
 καὶ Πυθαγόρας ἀειθμοῖς εἰκάζει τὰ φυσικὰ εἶδη. ὡ-
 σπερ γὰρ ἀρμονία μουσικῆ ἐν λόγοις, καὶ σχέσεις ἀ-
 ειδμῶν τὰς φωνὰς συγκινῶσα, εἴτε ὁλόσχερέσι καὶ
 κλασματικοῖς ποικίλει τὰ μέλη, καὶ ταῦτα ἐν τοῖς
 αὐτοῖς συνηρεῖ, ἔτω καὶ φύσις τὰ τε στοιχεία καὶ πρω-
 τόγονα εἶδη συνάγασα, καὶ εἴωσα ἀναλόγως. συνί-
 σσει καὶ συνέχει τὰ εἶδη, καὶ τὰς γενέσεις ἀνάγει.
 ὥστε ἐδὲν ἄλλο ἐστὶ τὸ φυσικὸν εἶδος, ἢ ἡ ἔμμοτος καὶ
 σταθερὰ ἀναλογία ἐν μίξει, εἴτε ἐν κράματι τῶ συ-
 νιόντων στοιχείων ἢ μικτῶ, πνευκότων εἴωσθαι εἰς
 σύστασιν ἐσιώδη τινὸς σώματος. ἐντεῦθεν ἄρα ἢ τὸ
 θαύτη ποικιλία τῆς φύσεως καὶ ἢ ἀδιεξίτητος τοῖς φυ-
 σιολογῶσι πολυπραγμοσύνη. τίς γὰρ οἶος αὐτὸν γένει-
 το τὸ μέγεθος ἢ τὸ πλῆθος συνιδεῖν τῶ ἐλαχίστων
 στοιχειακῶν μορίων καὶ τὴν διαφορὰν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ
 μέτρα, καὶ λόγους ἐπ' αὐτοῖς ὅς ὢν τὰ εἶδη, ἐξίκοι-
 πο; μόλις γοῦν εἰκάζομεν ἐπ' αὐτῶν τὴν συνδρομὴν
 τῶ στοιχείων, καὶ σταθερὰ μίξιν, καὶ εἴωσιν, ἢ καὶ
 ἐσιώδη, καὶ εἰδικῶν καλῶμον, ἐσιώδη μὲν ὡς ἔμμο-
 τον, εἰδικῶν δὲ ὡς διακρίνουσαν τῶ ὁμοιογενῶν. πῶ
 δέ

δὲ ἐντὸς αὐτοῖς ἀναλογίαν τῶν συνελθόντων εἰς σύ-
 ρασιν τῶν εἶδων, καὶ λόγους τῆς γενέσεως ἐκάστω ἀγνοῦ-
 μεν, καὶ βυλόμενοι· δὲ τι εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, ἐπὶ τὰ
 πρωτόγενα εἶδη καταφύγοντες, εἴτ' οὐκ τὰ στοιχεῖα,
 πενιχῶς λίαν καὶ συγκεχυμένως φιλοσοφῶμεν. καί
 γε εἰκότως· ἐκτὸς γὰρ ἐστήκαμεν θεωρηταί τῆς φύ-
 σεως, καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων γινώσκομεν τὰς οὐσίας τῶν
 ὄντων.

Τῶν γὰρ ἀψύχων σωμάτων ἢ, τὴν εἴδη τῶν μο-
 ρείων κατὰ συνδρομὴν ἀπλῆστεροι δὲ καὶ οἱ λόγοι, καὶ
 καταφανῆς ἢ εἰδικὴ σύσασις, καὶ ἢ ἀπ' ἀλλήλων δια-
 φορά. τῶν δὲ ἐμψύχων πολυμέρης καὶ ποικίλη οὐσα
 καθ' ἕκαστον ὀργανικὸν μέρος, καὶ μίξιν καὶ εἶδος ἰδιαί-
 τερον ἴσχει, ἀρμονίατις οὐσα πολλῶν συμφωνιῶν ἐκ
 λόγων διαφόρων συγκειμένων, διαφωρύντων καὶ εἰς εἴδη
 συνιόντων, ἀλλ' εἰ καὶ τὰ μέρη διάφορον ἔχει τὴν μί-
 ξιν, καὶ κρᾶσιν ἐν ταῖσι βῶνται μέντοι λόγοις παν-
 τοίοις τὰ στοιχεῖα, καὶ εἰς εἴδη συνίσταται ὀλικῶς ἅμα
 καὶ καθ' ἕκαστον εἶδος καὶ ἰδίαν ἔχει ἕκαστον μέρος
 μεσότητι, ἀφ' ἧς γένεσις, καὶ αὐξήσις, καὶ ζωὴ τοῖς
 ἐμψύχοις ἀπλῶς, τοῖς δ' αἰθανομένοις καὶ αἰσθησις ἐκ-
 πηγάζει. καὶ γένεσις μὲν ἢτοι διατιθεμένων τῶν συν-
 ἔρχόντων μορίων ὡς ἐν μορφῇ ἀναλογικῶς, ἢ συγ-
 κριτάμενων καὶ συμφερομένων καὶ συναλλοισμένων, καὶ
 θέσει, καὶ τάξει πρὸς εἶδος εἰληφότων τῶν συνιόντων
 ἀφ' ὧν ἤρξατο ἢ μεταβολὴ ἀνάλογον· αὐξήσις δὲ αἰετῶς
 ἐστὶ τὸ προσερχομένου καὶ προσεγγίζοντος ἀλλοιώσεως
 καὶ πρόσφυσις συγγενῆς. αἰετῶς γὰρ τὸ ποιεῖν φυσικῶς

εἶσο-

ὁμοιοῦν ἑαυτῶν τὸ πάχος φιλεῖ καὶ προσλαμβάνει, ἢ ἕως ἐπιχύσει, ζωὴ δὲ ἐστὶ ἡ διανομὴ, καὶ συνέχεται κινήσεως ἐν τοῖς τῶν ζῶν μορίοις, ἀναλόγως προϊῶσα καὶ διαδομένη διὰ πάντων τῶν ὀργανικῶν μορίων, τὰ πλεῖστα γὰρ ἐν τοῖς ζῶσι διὰ τὴν διάλληλον συμπλοκῶν, καὶ ἐνάλληλον περιπλοκῶν ὀργανικῶν αὐτῶν ῥηθῆεν. αἰθήσεις δὲ αἰλοῖαι ἐστὶν ἐν μέρει παρά θάτερον τῆς εἰδικῆς μεσότητος, καθ' ἑνὴν καὶ κείσεις, καὶ διάκεισιν τῶν αἰθῆτων.

Περὶ Γουῆς, καὶ Σπερμάτων.

Ἐντεῦθεν οὐκ καταγινώσκουσιν καὶ τῶν ἐν τῇ θορῇ μεταμορφωμένων τὰ ζῶα διερωτῶντων, καὶ διῶδειν διὰ μικροσκοπίων ἐπειγομένων, καὶ τὴν γέννησιν ἐκτελιγμὸν οἰομένων, ἠγῶνται γὰρ ὡς παῦ σπέρμα ἐνεργεία συγκλείειν, ὅσα καὶ γεννᾶν πέφυκε, καὶ διῶδειν κατεπείγονται, ὡς εἶπε τι σίγμα, ἢ σύστημα ἐν θορῇ τύχη ὀφθῆναι, ὑποτοπάζοντες ζῶον εἶναι, καὶ ἔμφυχον, προσερωτῶσι, καὶ ἐφιστάμενοι ἐπιδρωῦσιν τὰ διοπτῆρα, μάτῳ πονοῦντες. ἄλλο γὰρ ἀρχὴ καὶ τὸ ἐκ τῆς ἀρχῆς, καὶ ἡ μὲν προκαταβάλλεται, τὸ δὲ ἐπιγίνεται. συμβαίνει δὲ τέτοις ὁ παραλλογισμὸς καὶ ἡ ἀπάτη ἐκ τῶν ἀκροδύων καρπῶν. ἐν τούτοις γὰρ δοκῶσι ἐνορᾶν χήματα καὶ εἶδη τῶν φυτῶν, ἐξ ὧν γεννῶνται, μὴ διασέλλοντες τὰ σπέρματα. σπέρμα γὰρ ὁ θορός τῶν ἄρρενος ζῶν, σπέρμα δὲ καὶ ὁ καρπὸς τοῦ φυτῶ. ἀλλ' ὁ μὲν θορός ἀρχὴ γεννητικὴ συνέχευσα τὰ

στοιχεῖα ποιάπως πρὸς γέννησιν, καὶ τὸ ἐκδόσιμον
 πῆς κινήσεως ἐν τῇ ἐνώσει, καὶ μίξει τῶν ἀπαιτημέ-
 των εἰς τὴν κατ' εἶδος τοῦ ζώου γέννησιν φέρουσα, ὁ
 δὲ καρπὸς τῶν φυτῶν, αὐτόχρημα ἐστὶ κῆμα, ἐν γὰρ
 τοῖς αὔθειαι πλεῖται ἢ σύλληψις, καὶ κυοφορεῖται ἐκ
 τέτων ἢ γέννησις, καὶ κείνοις προφανέστατα ἐνορεῖται τὸ
 ἄρρῆν, καὶ θῆλυ τὸ ἴδιον ἔργον ποιῶν, καὶ τὸ μὲν τὸ
 θερμότερον, καὶ πνεύματοδέστερον καὶ δρασικώτερον, τὸ
 δὲ τὸ ὑγρότερον, καὶ παθητικώτερον εἰς μίξιν, καὶ ἔ-
 νουσιν ὑπάγον τῇ φύσει περαιοῦργεῖ τὴν γέννησιν,
 ἥς ἢ ἐργασία ἐν τοῖς καρποῖς περαίνεται λήγουσα.
 ἄλλως τε πολλήτις ἡ διαφορὰ φυτῶν καὶ ζώων. πᾶσα
 γὰρ ἢ τῶν φυτῶν φύσις ὁμοιομερῆς ἐστὶ, καὶ καρποὶ ἄε-
 ρα καὶ κλόνοι, καὶ σελέχη καὶ ρίζαι σπερματικῶν ἔχου-
 σι δυνάμιν, καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος ἐκ πάντων τέτων γεν-
 νᾶται, εἰ ἔσθης ἀναλόγῃ τύχη. ἀπὸ δὲ τῶν ζώων,
 ἄλλο μὲν εἶδος ζώου ἐκτραπέτων καὶ σισηπότων τῶν
 μελῶν γένοιτ' αὐτὸ δ' ὅμοιον δι' ὅδ᾽ ἀτάκτως, καὶ ἀρ-
 χῶν τῶν πρώτων, καὶ ὠλισμῶν αἰεὶ γεννᾶται, κα-
 θ' εἰρμὸν συσχεομῶν τῶν στοιχείων, καὶ κατὰ λό-
 γους, καὶ σχέσεις ἀμοιβαδὸν ἰδιαιτέρας ἠνωμῶν,
 ὡς εἴρηται.

Περὶ Αὐξήσεως καὶ Τροφῆς.

Διτπὶ δὲ ἡ αὐξήσεις πῶν σωμάτων, τοῖς μὲν ἀψύ-
 χοις κατὰ πρόσθεσιν μόνον, τοῖς δὲ ἐμφύχοις κατὰ
 ἀνάδοσιν. καὶ ἡ μὲν καθ' ἑξίν, ἡ δὲ κατὰ φύσιν. ἔ-